

Dr Michał Ura

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Rzeszowski

Sprawozdanie z seminarium „Służby specjalne w demokratycznym państwie prawa”, 24 października 2014r.

W dniu 24 października 2014r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się seminarium naukowe zorganizowane przez Katedry: Prawa Konstytucyjnego, Historii Prawa i Studiów Europejskich, Ustrojów Państw Europejskich i Zakładu Prawa Policyjnego, poświęcone tematyce „Służb specjalnych w demokratycznym państwie prawa”.

Uczestnikami seminarium byli pracownicy naukowcy oraz przedstawiciele służb specjalnych, policji, prokuratury oraz sądu.

Seminarium otworzyła prof. zw. dr hab. Elżbieta Ura, która powitała i przedstawiła gości, zachęciła do dyskusji a następnie oddała głos Dziekanowi Wydziału Prawa i Administracji prof. zw. dr hab. Stanisławowi Saganowi.

Prof. zw. dr hab. Stanisław Sagan również powitał przybyłych gości, natomiast w swojej mowie powitalnej wskazał na charakter interdyscyplinarny seminarium, niełatwą problematyka służb specjalnych, w działaniu których wiele rzeczy wymyka się spod kontroli. Dziekan postawił kilka pytań, które były przedmiotem dalszych obrad, m.in. czy jest definicja legalna służb specjalnych, czy można mówić o określonym systemie tych służb, a jeżeli tak, to przy uwzględnieniu jakich kryteriów przedmiotowych i podmiotowych, a także czy działania podejmowane przez służby nie naruszają praw i wolności obywateli, a nadto jak odnieść zasadę jawności działania administracji publicznej do działalności tych służb.

Referaty na seminarium wygłosili: dr hab. Stanisław Pieprzny, prof. nadzw. UR na temat „Pojęcie służb specjalnych i charakter ich działania”; dr Alina Danilewicz, Prokurator Prokuratury Rejonowej w Rzeszowie, na temat „Czynności operacyjno-rozpoznawcze służb specjalnych”; dr Leszek Pawlikowicz, adiunkt w Zakładzie Historii Prawa i Studiów Europejskich, na temat „Problem skuteczności i jawności służb specjalnych w odniesieniu do pracy operacyjnej na przykładzie służb amerykańskich”; dr Andrzej Kiełtyka, Zastępca Prokuratora Apelacyjnego w Rzeszowie na temat „Współpraca służb specjalnych i prokuratury w postępowaniu przygotowawczym”; dr Robert Zapart, adiunkt w Zakładzie Historii Prawa i Studiów Europejskich, na temat „Etos funkcjonariuszy służb specjalnych”.

Po wystąpieniach rozpoczęła się dyskusja, w której udział wziął Prokurator prokuratury Okręgowej w Rzeszowie Bogusław Olewiński, zwracając uwagę na nadzór prokuratora nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi służb specjalnych i przesłanki do podejmowania przez te służby tzw. działań prowokacyjnych. Następnie dr hab. Monika Klejnowska, prof. nadzw. UR wyraziła swoje stanowisko na temat udziału w czynnościach procesowych służb specjalnych i innych uprawnionych podmiotów, a także wykorzystywanie dowodów przedstawianych przez służby w procesie karnym. Dr Leszek Pawlikowicz zabrał głos na temat pozyskiwania informacji przez służby specjalne. Kmdr rez. dr Wiesław Topolski podniósł, że służby specjalne działają dla Państwa, natomiast każda nowa ekipa rządząca niszczy działania tych służb, ujawnia nazwiska agentów. Prof. zw. dr hab. Elżbieta Uraz odniosła się do etosu służb, podnosząc, że w działaniach funkcjonariuszy często widoczny jest brak przestrzegania zasad etyki, a w związku z tym konieczne jest prowadzenie szkoleń tych funkcjonariuszy odnośnie do zachowań w sytuacjach stresowych. Dr hab. Stanisław Pieprzny, prof. nadzw. UR ustosunkował się do działań służb specjalnych w kontekście praw i wolności, przedstawił dane statystyczne dotyczące korupcji i działań w tym zakresie określonych służb. Na cele działania służb specjalnych zwrócił uwagę Gen. Fryderyk Czekaj, podkreślając, iż celem takim jest ochrona państwa. Gen. Mirosław Rozmus odniósł się do definicji służb specjalnych, a także zgodności ich działań z prawem w zakresie bezpieczeństwa państwa. Płk. Krystian Dzimira podniósł problematykę wyrażania zgody sądu w jednoosobowym składzie na czynności operacyjne i poddał w wątpliwość prawidłowość składu, stawiając pytanie, czy nie powinien być to skład trzyosobowy. Wskazał również na problematykę certyfikatów bezpieczeństwa.

W zakończeniu wszyscy uczestnicy seminarium podnosili istotę podjętego tematu, a także konieczność organizowania systematycznych spotkań umożliwiających wymianę poglądów na tak ważne zagadnienia z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa i prawa oraz wolności jednostki. O istocie zagadnienia świadczą stawiane pytania, wątpliwości i dyskusja.

Na koniec Dziekan podziękował wszystkim gościom za przybycie i twórcze seminarium.